

Illés – Metró – Omega koncert

„egy koncert – két generáció”

Budapest, 2001. július 2.

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	3
1. A KUTATÁS MÓDSZERE	4
2. ÖSSZEFOGLALÁS	5
3. A KONCERT LÁTOGATÓI	8
3.1 KORCSOPORTOK.....	8
3.2 KIVEL ÉRKEZETT?	10
3.3 JEGYÁRAK ÉS JEGYTÍPUSOK	11
3.4 NEMEK SZERINTI MEGOSZLÁS	12
3.5 ISKOLAI VÉGZETTSÉG.....	13
3.6 FOGLALKOZÁS	13
3.7 TERÜLETI MEGOSZLÁS	14
3.7 EGYÜTTESOK NÉPSZERŰSÉGE	18
4. EGYÜTTESPROFILOK	21
4.1. LAKÓHELY	21
4.2. NEMEK SZERINTI MEGOSZLÁS	22
4.3 KOR SZERINTI MEGOSZLÁS.....	22
KORGÖRBÉK	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.
4.4 ISKOLAI VÉGZETTSÉG.....	23
4.5 FOGLALKOZÁS	24
4.6. KIVEL ÉRKEZETT?	25
5. VÉLEMÉNYEK, VÁRAKOZÁSOK	27

Bevezetés

Az Ifiparkban 1968-69-ben akár 7000 embert is megmozgatott egy-egy Illés vagy Omega koncert. Ez akkoriban hatalmas, kulturális eseményeket tekintve rendkívüli tömegnek számított. 2001. június 2-án este az ILLÉS, a METRÓ és az OMEGA együttes részvételével a Népstadionban rendezett „szuperkoncertre” több mint 70 ezren voltak kíváncsiak. Sok jel mutatott arra, hogy ez az esemény most sem csak egy egyszerű koncert, hanem különleges társadalmi esemény. Minden bizonnyal ez volt az utolsó lehetőség arra, hogy megvizsgáljuk azt a többletjelentést, amit feltevéseink szerint ezek az együttesek hordoztak és hordoznak. Mit jelentettek ezek az együttesek régen és mit jelentenek most? Kik azok, akik egy ilyen koncertre eljönnek? Mi ez, csak egy egyszerű koncert, vagy tényleg több annál? Ezekre a kérdésekre kereste a választ kutatócsoportunk

(A kutatást Bölöni Kata, Kőszeghy Lea és Pillók Péter, egyetemi hallgatók részvételével László Miklós, az ELTE Szociológiai Intézet szociológusa vezette.)

1. A kutatás módszere

Az interjúkat személyes megkérdezés során a koncertet közvetlenül megelőzően készítettük. Az összes közlekedési útvonalon álltak kérdezőbiztosaink, akik véletlen kiválasztással (ahogy például a választásoknál készülnek az úgynevezett exit poll vizsgálatok) 720 embert kérdeztek meg. Ez azt jelenti, hogy gyakorlatilag minden századik látogató bekerült a mintába. A koncertlátogatók szívesen válaszoltak, mivel a kérdezőbiztos nem megállította, hanem egy darabig elkísérte őket (pl. a metrókijáratól a stadion felé). A kérdőíves adatfelvétel gyorsasága miatt nem volt idő mélyebb válaszokat igénylő kérdéseket feltenni, ezért készültek álldogálókkal, várakozókkal hosszabb, magnós interjúk is.

Megállapításaink tehát nem vonatkoznak az együttesek rajongótáborának egészére, csak azokra, akik részt vettek a koncerten. Az együttesek esetében különböző okok befolyásolhatták azt, hogy valaki miért maradt távol: a konszolidáltabb életmóddal járó elkényelmesedés, anyagi, közlekedési nehézségek stb. Ennek ellenére a rajongótáborok közötti különbségek a vizsgálat alapján jól leírhatók.

A tanulmányban csak a statisztikailag szignifikáns eredményeket ismertetjük.

2. Összefoglalás

A koncert egy átlagos könnyűzenei eseménynél szélesebb életkori csoportokat mozgató meg. Két generáció markáns jelenléte figyelhető meg, a 21-25 illetve 40-50 év közöttiek domináltak a közönség soraiban, sokszor egy-egy társaságon belül is. A koncert közönsége minden mutató alapján magasabb társadalmi státuszt képviselt, mint a magyar társadalom egésze. Alapvetően a diplomások, értelmiségi és szellemi foglalkozásúak jelenléte volt meghatározó. A koncertlátogatók legfőképpen Budapestről és környékéről érkeztek, de minden nehézség ellenére vidékről, sőt határainkon kívülről is nagy arányban érkeztek lelkes rajongók. Számukra ezek az együttesek a magyar kulturális identitás elemét jelentik. „Én erdélyi vagyok és mi ezt örököltük ezt a vonalat. Kénytelenek is voltunk, mert kissé le van maradva ott az emberiség, zenei téren meg bárhogya.” (21 éves főiskolás lány)

Nosztalgia és fiatalság- ez a két meghatározó eleme a kvalitatív kérdésre adott válaszoknak. Ezek azok a döntő motívumok, amelyek az együttesek fénykora után több évtizeddel is tízezreket voltak képesek a koncertre vonzani. A rajongókat már akkoriban sem csak az együttesek zenéje vonzotta, hanem az az életérzés, melyet a '60-as évek lázadó hangulata, a nyugati beatkultúra Kelet-Közép-Európa sajátos körülményei között jelentett, szorosan kötődve ezen együttesekhez és emblematikus személyiségeikhez. „A múltat. (...) "Szeressük egymást " időszakot. Naiv és tiszta zenét jelent.” (18 éves szolnoki gimnazista fiú) „Nem volt biznisz csak a lázadó szellem meg a másság kifejezése.” (54 éves építész) „...édesanyámat megkérdeztem, mert a hetvenes évek közepén amikor ő kollégista volt a Kóborral volt tele a kollégiumi szobájuk fala, rengetegen voltak bele voltak zúgva és még most is.” (főiskolás lány) „Azért a Zorán még mindig megdobogtatja a női szíveket” (56 éves nő). „Ez biztos, Bródy, jó szövegeket írt, meg ugye a Szörényi dolgai. Amit az István a királyban csináltak az fantasztikus jó dolog”. (főiskolás lány)

Maga a koncert grandiózus jellegével, jelrendszerével („szuperkoncert”) eleve egy szimbolikus, megismételhetetlen esemény ígérését sugallta. Ez a közönség véleményében, elvárásaiban is tükröződött, ahogyan egy 50 éves férfi megfogalmazta: „...ez lesz az ezredforduló koncertje”. "Mintha a történelem most íródna" (26 éves budapesti mérnök)

A koncert szimbolikus jellegét növelte, hogy a három együttes együtt állt színpadra, felülemelkedve régi ellentéteiken. Ez a tény közönség egy része számára olyan értelmezést nyert, hogy ezzel a katartikus eseménnyel a megbékélés jegyében zárnak le egy korszakot. „Örülök, hogy hárman együtt lépnek fel. Most már toleránsabbak, de régen voltak harcok.” (48 éves szentendrei jogász) „Nosztalgia, elköszönés a nagyoktól.” (49 éves budapesti laborasszisztens nő)

Vannak, akik ma már csak egy jó bulit várnak, és nem azt a többletjelentést, amelyet ezek az együttesek annak idején hordoztak. „Mit jelentett nekem? Nem lehet egyszerűen megválaszolni. Akkor egy más élettérzésre mutattak rá talán. Ma egy jó hangulatú koncertet várok.” (47 éves budapesti férfi)

Az egyes együttesek rajongótábora társadalmi jellemzőit tekintve éppúgy különbözik egymástól, mint a zenekarok image-e, valamint a róluk kialakult kép. Az Illés és a Metró rajongói társadalmi jellemzőik tekintetében közelebb állnak egymáshoz mint az Omegásokhoz, magasabb státuszúak, mint az utóbbi együttes rajongótábora. Az Omega inkább nyitott a szélesebb közönség felé. is.

Az Illés a többi együtteshez, különösen az Omegához képest kevésbé kemény, ahogy egy 40 éves férfi Omega-rajongó megfogalmazta: „az Illés lájtosabb, puncsosabb volt”. „Szerintem az Illésnek vannak ezek a kicsi de nagyon ügyes számai, de nagyon szépek.” (35 éves értelmiségi férfi) Az Illés fénykorában is elsősorban az egyetemisták zenekara volt, az ő élettérzésüket fogalmazta meg. Olyan egyetemi klubokban – Várklub – lépett fel, ahová tagságit kellett váltani. Zenéjében is eltért a többi hazai együttestől, egyéni hangvétellel rendelkezett a nyugati zenei irányzatok mintáin túllépve.

„Az Omega egy legenda ezért jó eljönni. ... A régi szövegek értelmesek voltak.” (37 éves vidéki férfi) „Nagyobb lendülete van ... Nagyobb hatást tud tenni az emberre”. (40 éves értelmiségi férfi) „Magáról az életről, és a szerelemről, főleg az életről, csak az életről. Az Omega az kimondottan az életről szól.” (41 éves nő) Az Omega alapvetően sztárzenekarként viszonyult közönségéhez: nyugati elemeket és mintákat átvevő, populáris zenéje és színpadi show-ja a külsőségekben is megjelenő, tudatosabb szubkultúrát alakított ki. A koncerten

megjelenő rajongók „hovatarozásukat” megjelenésükkel, öltözködésükkel is látványosan kifejezték: pólók, bőrszerelés, tetoválás, stb.

„Az Omegát is szeretem de ők vadabbak, bulis zene, nem ezt a sztoikus hozzáállást képviselik mint a Zorán.” (35 év körüli férfi) Hogy a Metró mit jelentett rajongói számára azt leginkább egy 35 körüli férfi szavaival írhatnánk le: „a kor hangzása jókor jó emberekkel”. Az együttes népszerűségéhez nagyban hozzájárult Zorán személyisége és mai napig tartó szólókarrierje. „Jó kisugárzása van, nagyon jól talpon tudott maradni ebben a változó világban, (...) komolyabb, mélyebb filozófiát takaró, kikristályosodottabb”. (34 éves körüli nő)

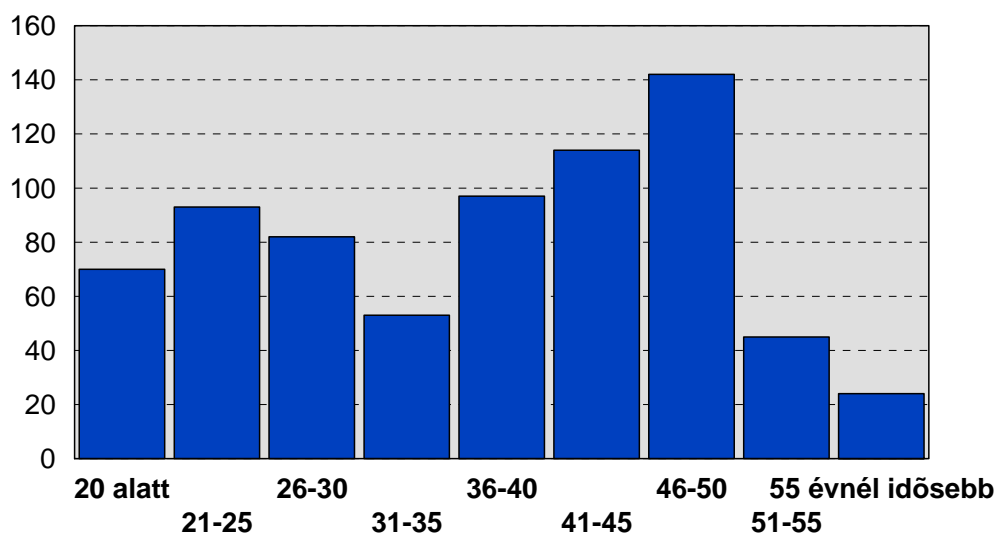
3. A koncert látogatói

3.1 Korcsoportok

A könnyűzene-fogyasztásában rendszerint a kortárs csoport játszik meghatározó szerepet. Felmérésünk azonban azt igazolja, hogy ezen együtteseknél nagy szerepe van a generációk közötti áthagyományozásnak, amit az is mutat, hogy a koncertlátogatók csaknem 20 százaléka gyerekeivel, szüleivel érkezett a koncertre. A kétgenerációs jelleg jól látszik a koncertlátogatók kor szerinti eloszlását mutató ábrán.

1. ábra

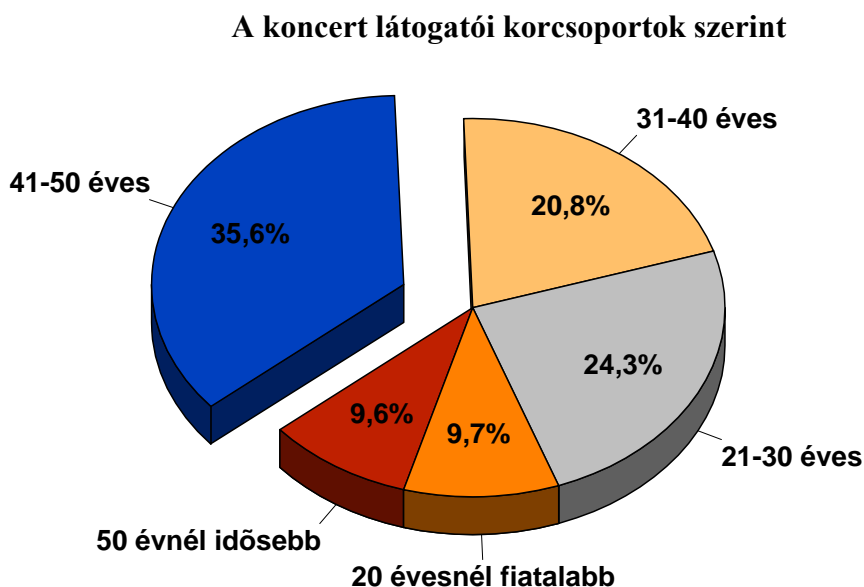
A koncertlátogatók megoszlása korcsoportok szerint

N=692

A koncert sajátossága, hogy a szokásos könnyűzenei koncertek esetében megfigyelhetőnél szélesebb életkori spektrumot fog át: legfiatalabb kérdeztünk 8 éves, legidősebb 61 éves volt. „Én negyven éves vagyok, de lesznek itt hatvanévesek, lesznek itt tizenhét évesek, ekkora kisgyerekek is. Szerintem még hetven évesek is.” (40 éves férfi) A koncert látogatói között alapvetően két korcsoport túlsúlyát figyelhetjük meg. A koreloszlás „kétpúpú”: az egyik csúcspont a 21-25 éves koncertlátogatók között figyelhető meg, jóval többen érkeztek azonban a 40 és 50 év közöttiek, különösen a 46-50 évesek.

2. ábra

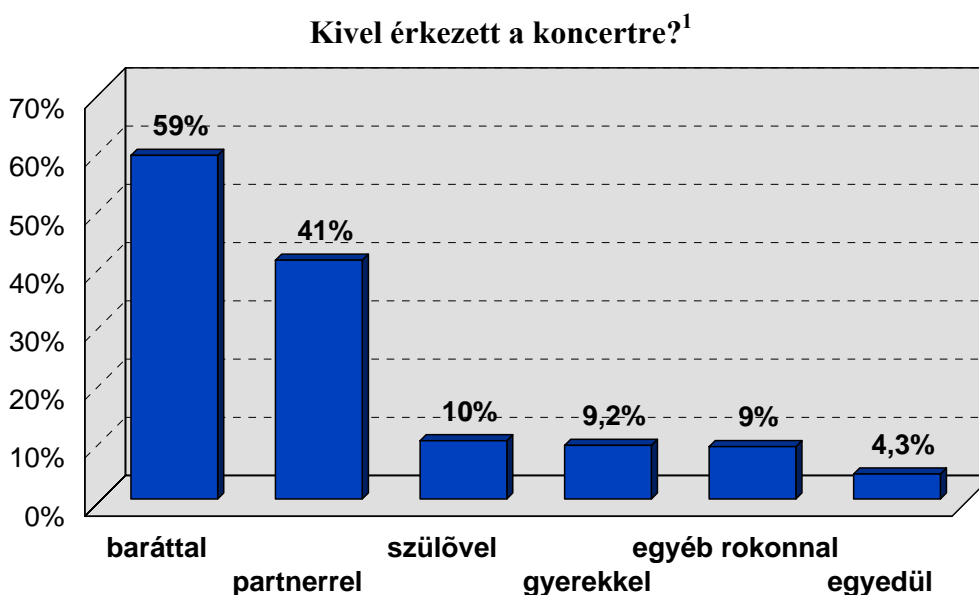
N=695

A koncertre érkezők között a legnagyobb korcsoportot azok alkotják, akiknek már „volt alkalmuk” élő koncerten is hallani a három együttest. A ma 40-50 év közöttiek fiatalkorában voltak a legnépszerűbbek az együttesek, a látogatók közel 36%-a tartozik ehhez a „generációhoz”. A második legnagyobb arányt képviselő csoport a 21-30 év közöttiek. A látogatók közel 1/4-ét képviselő korosztály tagjai nem láthatták „annak idején” a ’60-as, ’70-es években az együtteseket élőben. Zenéjüket egyrészt az idősebb generációktól, 40-50 év körüli szüleiktől vagy táborkból, idősebb társaiktól, ifjjeiktől „tábortúzdalokként” ismerhetik, másrészt a jelenlegi „gépzenei” stílusoktól, szórakozási formáktól való elfordulás részeként, a régi slágereket játszó rádióadók által is népszerűsített nosztalgiahullám jegyében fedezték fel: ezek a fiatalok az élő zenét, a „táncos-éneklős” szórakozást keresik a technopartik világával szemben. „Ezekben a tuc-tuc zenék illúziórombolóak, belövött embereknek biztos jó, de aki kicsit is zeneértő az biztos nem élvezi, nekem ne mondja azt. Ez nem zene ez gépzaj, és az ember megőrül attól, hogy nem tud elmenni egy olyan szórakozóhelyre ahol olyan zenét játszanak amire lehet dalolni, lehet táncolni.” (egyetemista lány) A 31-40 évesek csoportja a két markáns generáció közé ékelődik, kevésbé érte el őket ez a zene, az együttesek amit az is a látogatók 1/5-ét jelentik. A 20 évnél fiatalabb és az 50 évnél idősebb koncertlátogatók aránya 10% alatt van.

3.2 Kivel érkezett?

A koncert látogatóitól megkérdeztük, hogy kivel érkeztek. A válaszolók közel 1/5-e (18,6%) mondta azt, hogy gyermekével illetve szüleivel jött, tehát több generáció együttesen képviseltette magát, ami egy könnyűzenei koncert esetében szokatlan jelenség, hiszen az ilyen típusú koncerteken alapvetően azonos korúak csoportjai érkeznek együtt.

3. ábra

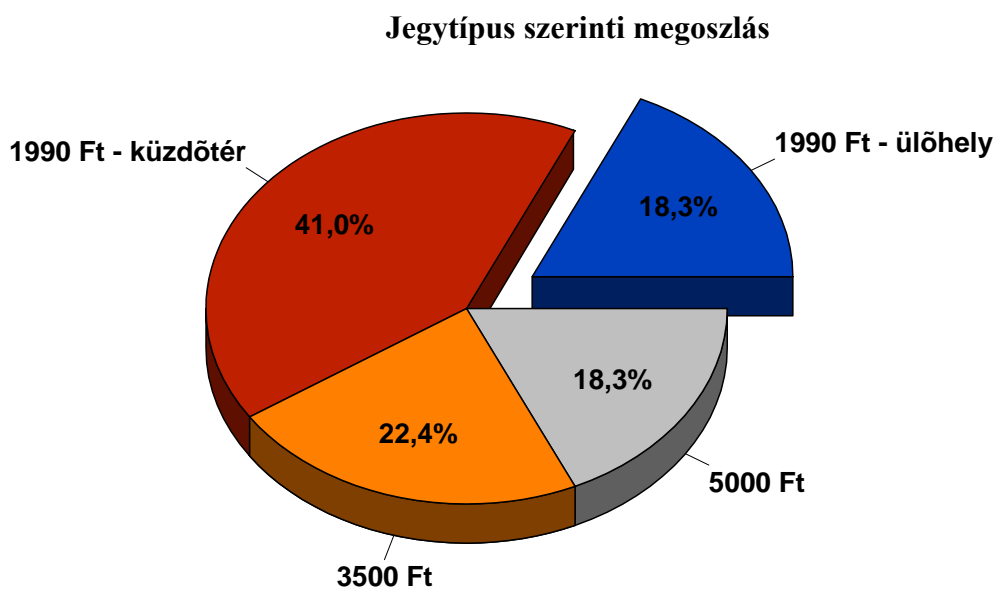
Gyermekével a látogatók több mint 9%-a, szülőjével pedig 10%-uk érkezett. A legtöbben (59%) barátokkal, baráti társasággal, érkeztek a koncertre. Sokan érkeztek házastárssal, partnerrel, (41%).

¹ Mivel egyszerre több válasz is megjelölhető volt, a megoszlások nem adják ki a 100%-ot.

3.3 Jegyárak és jegytípusok

A koncert látogatói közül a legtöbben (60%) 1990Ft-os jeggyel érkezett. Ezt túlnyomó többségében a küzdőtérre szóló jegyek teszik ki: a koncertre érkezők 41% készült a küzdőtérre, 59%-a ülőhelyre. Az ülőhelyekre szóló jegyek tekintetében a látogatók megoszlása viszonylag egyenletes: 22% 3500 forintos, 18% 5000 forintos 18% 1900 forintos jegyet vett.

4. ábra

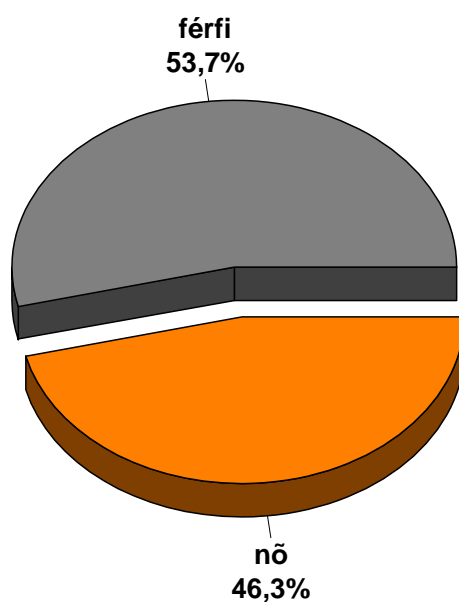
N=695

3.4 Nemek szerinti megoszlás

A koncert látogatóinak 54%-a férfi, a nők aránya pedig 46%. Magyarország társadalmának nemek szerinti megoszlásához képest a koncertlátogatók között a férfiak felülreprezentáltak, tehát arányuk a koncert látogatói között magasabb, mint Magyarország egészét tekintve, ahol 2001 január 1.-jén a férfiak aránya 48% volt.

5. ábra

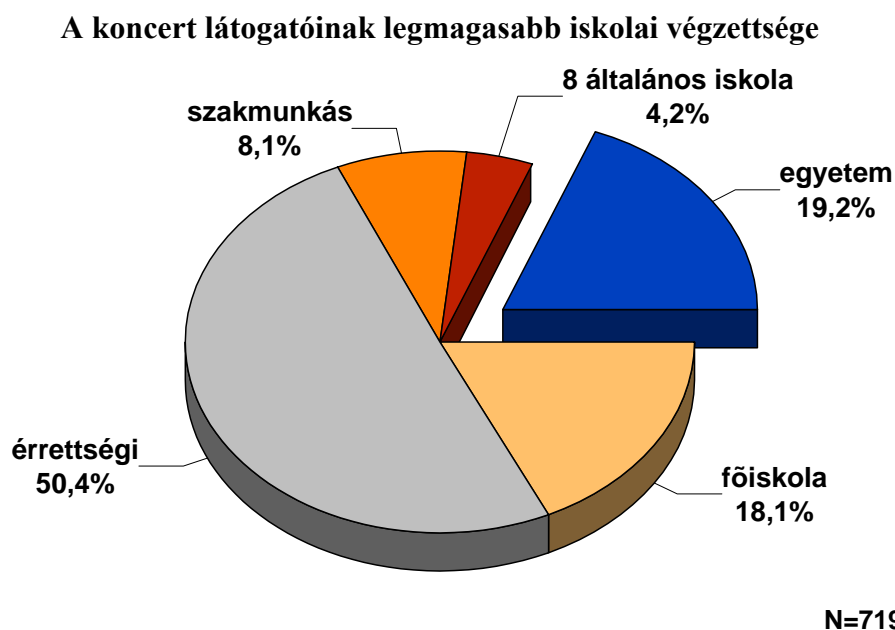
A koncert látogatói nemek szerint

N=717

3.5 Iskolai végzettség

6. ábra

A koncert közönségének legmagasabb iskolai végzettsége jóval a magyar átlag felett volt. 88%-uk legalább érettségivel rendelkezett, a közönség 37%-a felsőfokú végzettséggel is bírt. Az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők – legfeljebb 8 általános iskolát vagy szakmunkásképző iskolát végeztek – mindössze 12%-ot tettek ki.

Egyetemi diplomával a látogatók 19%-a, főiskolai oklevéllel 18%-uk, maximum érettségivel 50%. Szakmunkás bizonyítvánnyal 8%, legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel 4%-uk rendelkezett.

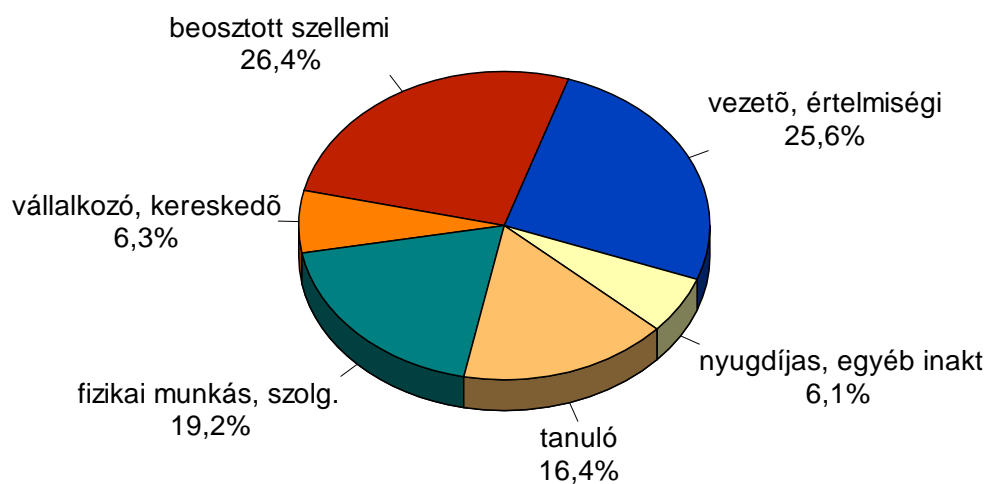
3.6 Foglalkozás

A koncertlátogatók több mint fele (52%) vezető, értelmiségi, vagy egyéb szellemi munkát végző. Ez is arra utal, hogy a koncert látogatói a magyar társadalom átlagánál magasabb státuszúak. A következő két népesebb csoport a fizikai munkások, szolgáltató szektorban dolgozók (19%), valamint a tanulók (16%). A vállalkozók, kereskedők illetve nyugdíjasok,

egyéb inaktívak, munkanélküliek jóval kisebb részét teszik ki a koncertlátogatóknak, együttesen is csak 12%-ot.

7. ábra

A koncertlátogatók megoszlása foglalkozás szerint

3.7 Területi megoszlás

A koncert látogatói a legnagyobb arányban Budapestről érkeztek, ez annyiban természetes, mivel számukra a koncertre való eljutás jóval kevesebb idő- és energia-befektetéssel járt. Emellett lakosságához képest a többiekénél nagyobb arányban érkeztek koncertlátogatók Pest, Heves, Fejér és Baranya megyékből. A legtöbb koncertlátogatót a vidéki települések közül Pécs (14), Székesfehérvár (13), Szeged (13), és Eger (10) adták, nem számítva itt Érdet (12), mely inkább a Budapesti agglomerációs hovatartozása miatt jelentkezhet magasabb aránnyal. A legkevésbé reprezentált területek az ország észak-keleti felében találhatóak, ebben részben a rosszabb közlekedési lehetőségek játszottak szerepet.

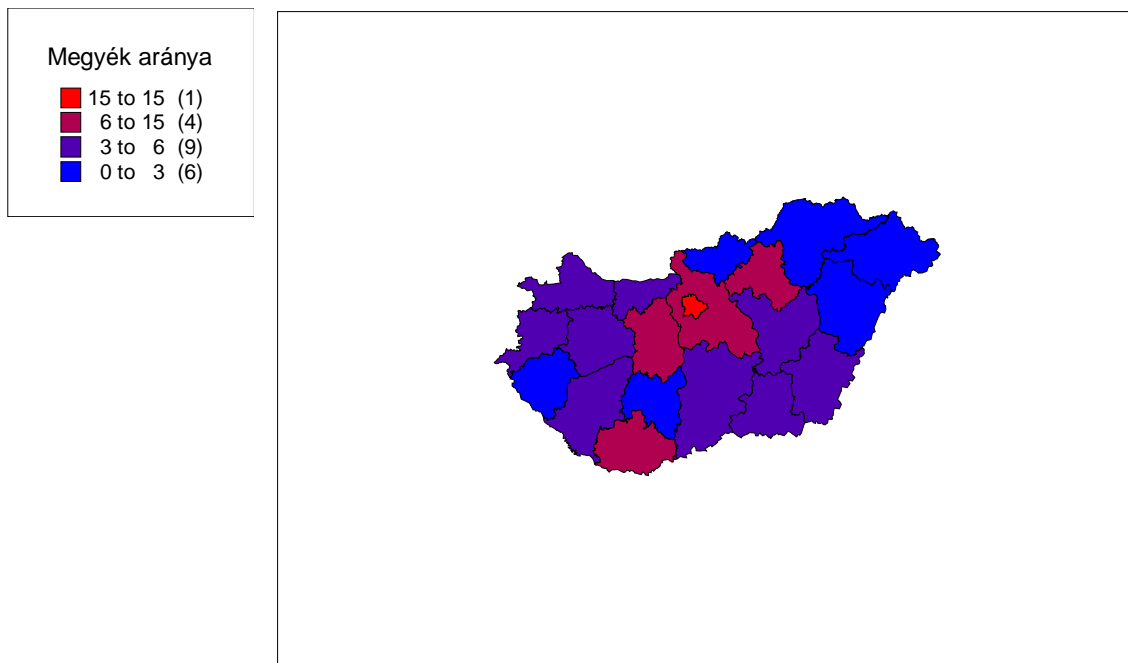
1. táblázat

Koncertlátogatók területi megoszlása

Megye	Látogatók száma	Látogatók száma a koncertre érkezők %-ban	Látogatók aránya megye lakosaihoz képest 100.000 lakosra
Bács-Kiskun	28	4,1	5,26
Baranya	25	3,6	6,23
Békés	14	2,0	3,57
Borsod-Abaúj-Zemplén	18	2,6	2,47
Budapest	289	41,9	15,59
Csongrád	18	2,6	4,31
Fejér	28	4,1	6,61
Győr-Moson-Sopron	20	2,9	4,71
Hajdú-Bihar	12	1,7	2,22
Heves	26	3,8	8,06
Jász-Nagykun-Szolnok	17	2,5	4,14
Komárom-Esztergom	11	1,6	3,53
Nógrád	1	,1	0,46
Pest	90	13,1	8,72
Somogy	11	1,6	3,33
Szabolcs-Szatmár-Bereg	6	,9	1,05
Tolna	5	,7	2,05
Vas	13	1,9	4,88
Veszprém	17	2,5	4,57
Zala	7	1,0	2,39
Külföld	33	4,8	nem értelmezhető

8. ábra

A koncertlátogatók aránya az egyes megyék lakosságához képest

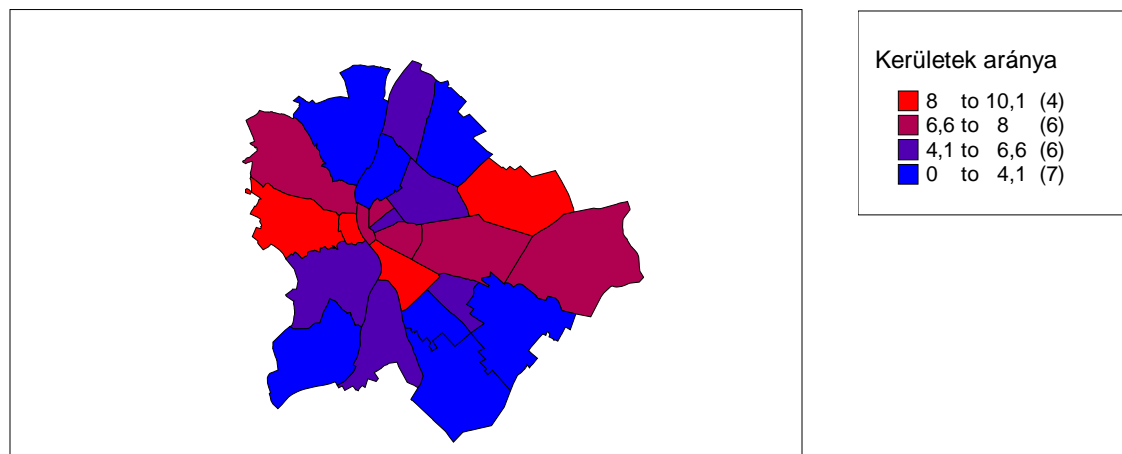
2. táblázat

Budapesti koncertlátogatók kerületi megoszlása

Kerület	Látogatók száma	Látogatók száma a koncertre érkezők %-ban	Látogatók aránya a kerület lakosaihoz képest
1. kerület	8	2,8	10,0
2. kerület	20	7,1	8,0
3. kerület	16	5,7	4,1
4. kerület	15	5,3	4,7
5. kerület	7	2,5	7,5
6. kerület	9	3,2	6,7
7. kerület	13	4,6	6,6
8. kerület	18	6,4	7,7
9. kerület	15	5,3	9,3
10. kerület	19	6,7	7,7
11. kerület	19	6,7	4,7
12. kerület	18	6,4	9,9
13. kerület	10	3,5	2,3
14. kerület	17	6,0	4,6
15. kerület	5	1,8	2,0
16. kerület	16	5,7	8,0
17. kerület	15	5,3	6,7
18. kerület	9	3,2	3,2
19. kerület	10	3,5	5,4
20. kerület	5	1,8	2,7
21. kerület	13	4,6	5,5
22. kerület	6	2,1	4,0
Összesen	283	100,0	nem értelmezhető

9. ábra

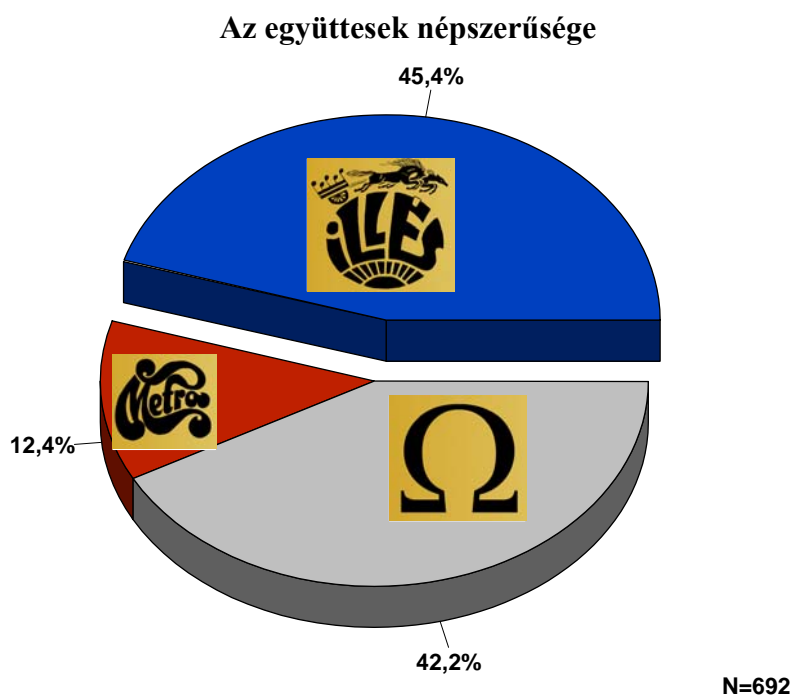
A koncertlátogatók aránya az egyes kerületek lakosságához képest (eset/100.000 lakos)

A lakosságszámhoz képest az I., XII., IX. és XVI. kerületekből jöttek el viszonylag nagyobb arányban. A minta -elemszám azonban kerületi szintre vetítve olyan alacsony, hogy statisztikailag érvényes következtetések nem vonhatók le.

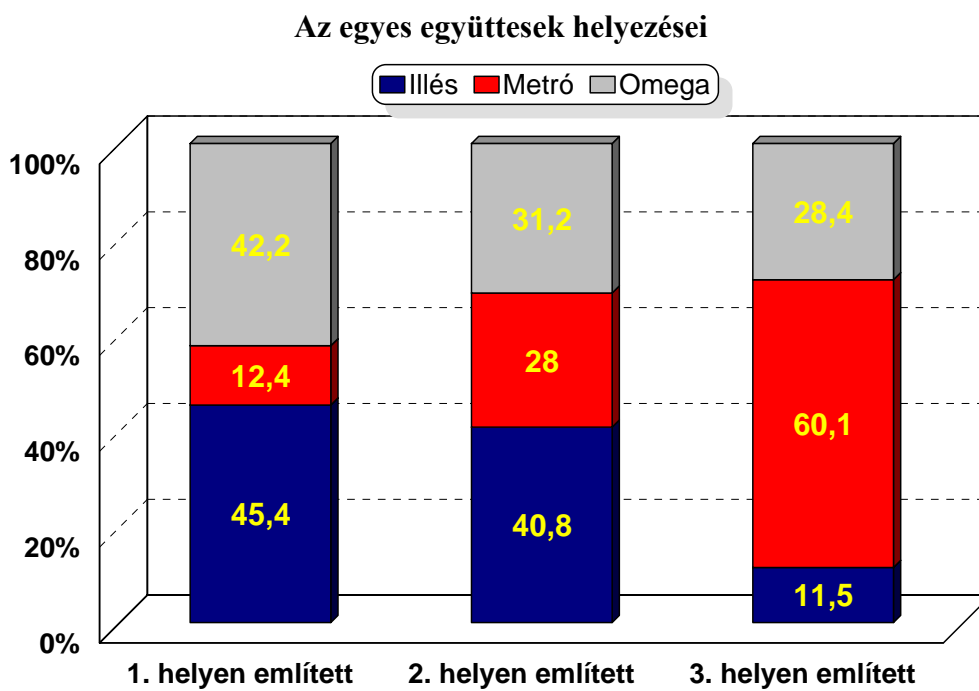
3.7 Együttesek népszerűsége

Megkértük a válaszolókat, hogy a három együttest rangsorolják abban a sorrendben, ahogy nekik szimpatikus. Az eredmények szerint a legtöbben első helyre az Illés együttest sorolták, a megkérdezettek 45,4%-a. Kicsit lemaradva, de „fej-fej mellett” a második legtöbbet említett együttes az Omega, 3%-al kevesebben sorolták az első helyre mint az Illést. A Metró – 12,4% jelölte meg első helyen – jóval lemaradt a másik két együttes népszerűségétől.

A második helyen is az Illést választották a legtöbben az Omega és Metró rajongók közül. Ugyanakkor a második helyen már a Metrónak is kiegyenlített a pozíciója, 28% rangsorolta másodikként. Noha az első helyen viszonylag kiegyenlített az Illés és az Omega pozíciója, a második helyezések figyelembevételével az Illés tekinthető népszerűbbnek: jóval többen említették az első vagy második helyen mint a másik két együttest. Az Illés a másik két együttes rajongói által is nagymértékben elfogadott együttes. Mindez együttesen arra utal, hogy az Omega és Metró együttesek rajongótáborai között van nagyobb távolság, az Illés köztes pozíciót foglal el.

11. ábra

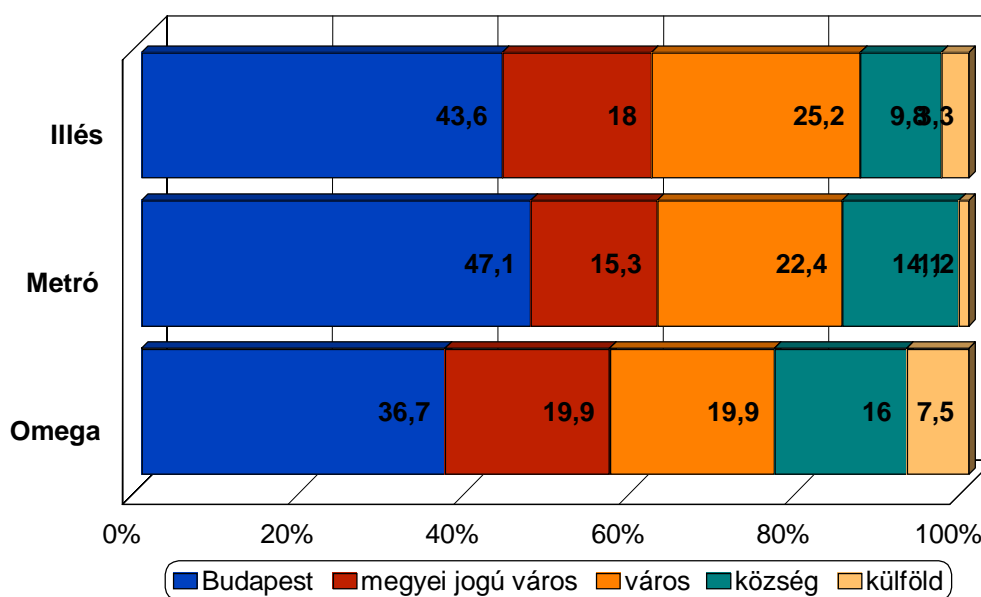
4. Együttesprofilok

Az adatok alapján felrajzolható az egyes együttesek rajongóinak profilja lakóhely, nem, életkor, iskolai végzettség és foglalkozás alapján, továbbá a tekintetben, kivel érkeznek a koncertre. Az egyes együttesek profilját az őket első helyen választó koncertlátogatók adatai alapján rajzoltuk fel.

4.1. Lakóhely

12. ábra

Az egyes együtteseket első helyen említők lakóhely

A Budapestiek aránya legnagyobb a Metró rajongói között, a vidéki községekből érkezők aránya és legmagasabb az Omegát választók között. Az Omega és az Illés vonzotta inkább a vidéki nagyvárosok lakosságát, ugyanakkor a közepes- és kisvárosok lakói inkább az Illés és a Metró kedvéért érkeztek. A legnagyobb arányban külföldiek első helyen szintén az Omegát említők között vannak.

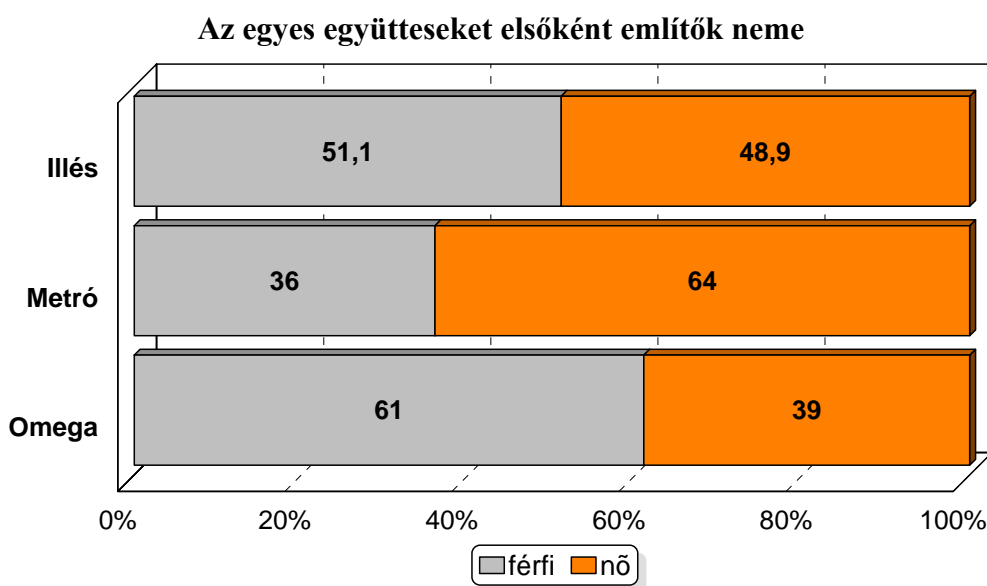
Területi elhelyezkedést tekintve a három együttes profilja nem különíthető el statisztikai érvényességgel, az egy elemzési egységre jutó alacsony minta-elemszámok miatt. A kvalitatív

adatok arra utalnak, hogy elsősorban a Metró, de az Illés is népszerűbb egyes magasabb státuszúak által lakott budai kerületekben, míg az Omega inkább egyes alacsonyabb státuszú pesti kerületekben örvend nagyobb népszerűségnek.

4.2. Nemek szerinti megoszlás

A „legférfiasabb” zenekar az Omega, az ezt a zenekart első helyen említők több mint 60%-a férfi. A Metró rajongói között a nők vannak többségben, a Metrót első helyen választók közel 2/3-a nő, ami nagyrészt Zorán személyes kisugárzásának köszönhető. Az Illés esetében tekinthető a nők-férfiak aránya a legkiegyenlítettebbnek.

13. ábra

4.3 Kor szerinti megoszlás

Átlagéletkort tekintve nincs nagy különbség az együtteseket első helyen választók között. Az Omega-rajongók átlagéletkora valamivel alatta marad a másik két együttesének. Az „Illésesek” között az összes koncertlátogatóhoz képest felülreprezentáltak a 41-50 évesek. A Metró rajongók körében nagyobb a fiatalabb korcsoportok aránya, emellett a legidősebbek aránya is itt a legnagyobb. Az Omega rajongók között a fiatalabb korosztályok aránya jelentősebb a 21-30 éves generáció aránya itt közelíti meg legjobban a 41-50 éves generáció arányát. A másik két együttestől eltérően az Omegasoknál nem a 46-50, hanem a 36-40

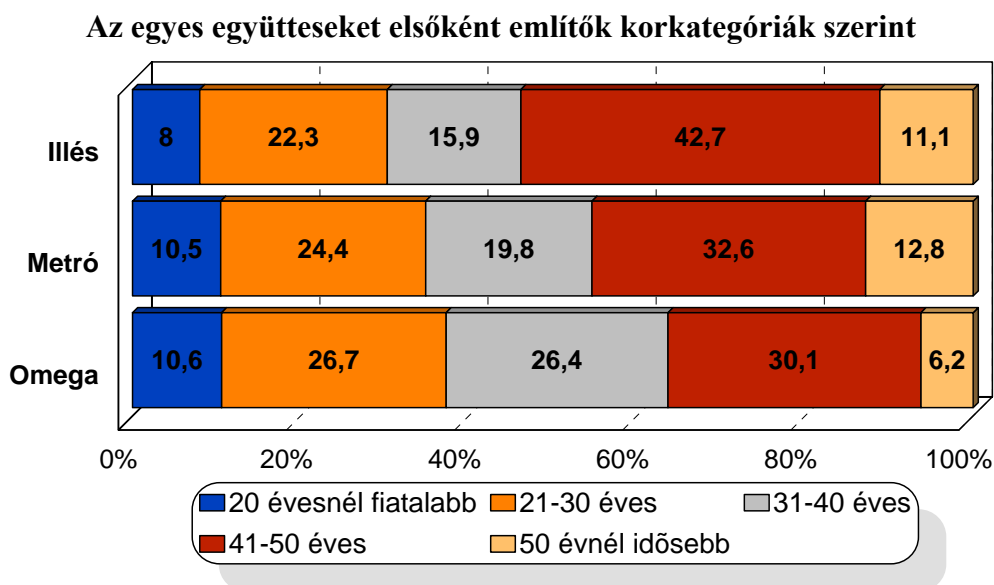
évesek korcsoportja található meg a legnagyobb arányban. Az Omega esetében fontos továbbá megjegyezni, hogy kiegyenlítettebb a korcsoportonkénti eloszlás.

3. táblázat

Az egyes együtteseket elsőként említők átlagéletkora

	Életkor átlaga (év)	Esetek száma
Illés	38,59	314
Metró	37,08	85
Omega	35,26	290
Összesen	37,00	689

14. ábra

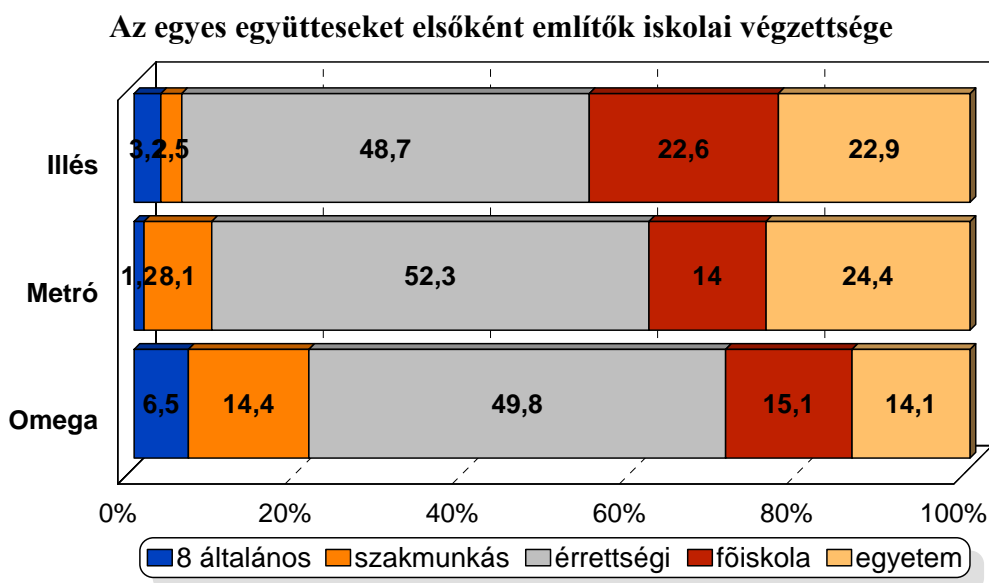

4.4 Iskolai végzettség

Az Omega rajongói között a két alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők nagyobb arányban képviseltetik magukat, mint a másik két együttes esetében. A legfeljebb érettségivel rendelkezők a Metró együttest választók táborában található legnagyobb arányban. Az

egyetemi illetve főiskolai diplomával rendelkezők az Illés táborának 45%-át jelentik, a Metró esetében ez 40%, az Omega esetében pedig 29% az arányuk.

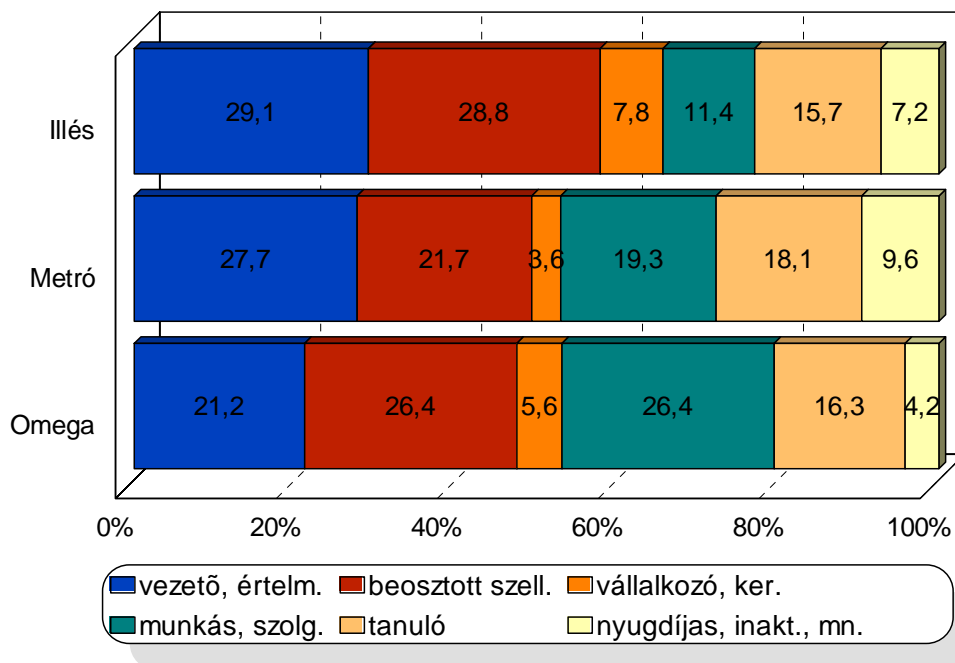
15. ábra

4.5 Foglalkozás

Az Omega rajongói között kevesebb vezető és értelmiségi található, mint az Illés vagy a Metró rajongói között, ugyanakkor nagymértékben felülreprezentáltak közöttük a fizikai munkások, szolgáltatási szektorban dolgozók. Ez is arra utal, hogy az Omega rajongótábor összeségében alacsonyabb társadalmi státuszúnak tekinthető, mint a másik két együttes rajongói.

Az egyes együttesek rajongótáborának megoszlása foglalkozás szerint

4.6. Kivel érkezett?

Abban a kérdésben, hogy kivel érkezett a koncertre az egyes együttesek között szignifikáns eltérés csak a partnerrel érkezők között volt. Az Omegát első helyre sorolók között a partnerral érkezők aránya 33%, szemben a másik két zenekar 45-46%-os arányával, ugyanakkor az Omegások között a legnagyobb a baráttal érkezők aránya (64%).

4. táblázat

Partnerral érkezők aránya az egyes együtteseket első helyen említők között

Partnerral érkezett	Illés	Metró	Omega	Összesen
nem	53,8%	54,7%	66,4%	59,2%
igen	46,2%	45,3%	33,6%	40,8%
Összesen	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	314	86	292	692

5. táblázat

Baráttal érkezők aránya az egyes együtteseket első helyen említők között

Baráttal érkezett	Illés	Metró	Omega	Összesen
nem	44,9%	40,7%	35,6%	40,5%
igen	55,1%	59,3%	64,4%	59,5%
Összesen	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	314	86	292	692

5. Vélemények, várakozások

A koncertlátogatók erős emocionális töltettel beszéltek arról, mit jelentenek kedvenc együtteseik számukra. Könnyűzenei együttesek esetében ez nem meglepő jelenség, de a válaszok túlmutatnak egy „átlagos” együttes iránt érzett ragaszkodáson: a koncertlátogatók csaknem 30%-a számára kedvenc együttese „a fiatalságot” jelentik, tehát szoros kapcsolatban vannak a személyes életpályával. „Első szerelmemet egy Metró-koncerten ismertem meg” (61 éves nő) „Feleleveníti a régi szép időket, kamaszkori emlékeket” (50 éves férfi)

A másik, a koncerttel kapcsolatos várakozásokat alapvetően meghatározó tényező a nosztalgia. Ez a koncertlátogatók ¼-énél merült fel szempontként. A nosztalgia természetesen összefügg a fiatalsággal is, hiszen azok számára akiknek a fiatalságát jelentették ezek az együttesek, a koncert egyúttal nosztalgia is volt. A két tényező valamelyike a koncertlátogatók felénél nyomott valamennyit a latban.

Az életkor előrehaladtával egyre nagyobb jelentőségre tesz szert ez a meghatározás, különösen 35 év felett alapvető, de a generációs jellegre utal, hogy a fiatal korosztályok között a leginkább a 21-25 évesek körében van jelen ez a szempont. Nyilvánvaló, hogy a két generáció esetében eltérő a zenekarokhoz való viszony, hiszen az idősebbeknél a saját fiatalkori tapasztalatok meghatározóak, míg a fiatalabbak az idősebb generáció által közvetítve kerültek kapcsolatba az együttesekkel. A fiataloknál szerepet játszhat a szülők fiatalkora iránt érzett egyfajta kíváncsiság, nosztalgia. Az Illés-rajongók körében nagyobb szerepet kap a nosztalgia, mint a másik két együttes esetében. (Az Illésesek között 33%, a Metró-rajongók között 23%, az Omega rajongóinál 21% említette ezt a szempontot.)

„Nálunk az iskolába a lányok szerették az Illést, a fiúk voltak Metrósok vagy Omegások. A Mekinek volt az a hatalmas nagy hosszú haja, és mi is úgy akartuk, daueroltattuk aztán jöttek az igazgatói rovók meg a pofonok. - Apám azt mondta, hogy te huligán.” (42 éves férfi)

A szórakozás, jó buli mint szempont említése a fiataloknál (25 év alatt) gyakoribb, illetve számottevő 36-40 között. Elmondható tehát, hogy azok a fiatalok, akik számára nem számít a nosztalgia szempontja, elsősorban a „jó buli” kedvéért jöttek ki. Ez nemcsak a fiatalokra igaz,

általában is elmondható, hogy azok, akik nosztalgiát keresnek, ritkábban említik egyúttal azt, hogy a jó szórakozás miatt jönnek, míg azok között, akik számára a nosztalgia nem fontos szempont, jellemzőbb, hogy a szórakozás kedvéért érkeztek. „Tombolni fogunk énekelünk és rekedten megyünk haza.” (30-40 év közötti férfi, a Felvidékről érkezett a koncertre)

Viszonylag gyakran előforduló szempont volt még a jó zene, a koncertlátogatók mintegy 15%-a említette. A szórakozás, buli szempontjához hasonlóan ez a tényező is a fiatalabbak (25 és alattiak) illetve a 36-40 évesek között merült fel nagyobb arányban. „Igazi zene szemben a gépzenével” (21 éves férfi) „Intelligens zene, nem ez a mai "nyálás" (18 éves diák).

A tömegesen előforduló vélemények mellett megjelentek kisebb gyakorisággal előforduló válaszok is: lázadás, szabadság, életérzés, hangulat, kikapcsolódás, élmény, „minden” (mindent ez jelentett), „az élet” (az életet jelentette).